

ROZHOVOR

s generálmajorem Ing. Jánem Luxem

PERSPEKTIVY týlového zabezpečení

VOJENSKÁ MYSL: Rozkaz ministra národnej obrany pro operační, bojovou a politickou přípravu ČSLA vytyčuje v přípravě týlu jako hlavní úkol: zdokonalit týlové zabezpečení vojsk při trvalém ničení přeprav a přechodů přes terénní překážky, v rozsáhlých prostorech zamoření a při vysokých ztrátách na osobách a materiálu. Jak tento úkol správně chápat a řešit v přípravě týlu?

S. LUX: Jednou zo základných požiadaviek na tylové zabezpečenie v súdobom boji a operácii je sústavné, nepretržité a všestranné zabezpečenie vojsk. S touto požiadavkou úzko súvisí i úloha stanovená ministrom národnej obrany. Základnou a rozhodujúcou požiadavkou v činnosti tylu je preto, že postihuje organizáciu tylu, teda jeho osnovnú činnosť v zabezpečovaní potrieb vojsk vôbec. Rozbor všetkých oblastí činnosti tylu, ako organizácie tylu, prípravy a využitia všetkých dopráv, vrátane komunikačného zabezpečenia potrieb tylu, materiálneho, technického, zdravotníckeho, leteckého, leteckého technického, veterinárneho a iných druhov zabezpečenia iste nie je možné v tomto pohovore postihnúť. To by predstavovalo zvláštne diplomové práce z jednotlivých úloh činnosti tylu. Preto by som svojimi myšlienkami chcel postihnúť len niektoré základné oblasti činnosti tylu z organizačného hľadiska.

Jednou zo základných požiadaviek tylového zabezpečenia vôbec je organizačná výstavba tylu. Pri používaní zbraní hromadného ničenia je a bola i v minulosti zdôrazňovaná pohyblivosť tylu. To sa radom opatrení vo výstavbe tylu i uskutočňovalo. Boli prehodené, vzhľadom na limitujúce potreby bojovej a operačnej činnosti, pohyblivé zásoby a ich rozloženie na organizačných stupňoch; pohyblivé zásoby do stupňa sväz sa spohybliveli, dali sa na autá, tyly sa zbavili ťažších tylových zariadení (výrobných i opravárenských)

podľa potrieb zabezpečenia toho ktorého stupňa velenia, miesta velenia tylu sa organizovali a materiálne zabezpečovali. Iste to boli správne a existenčne nutné opatrenia z hľadiska potrieb nepretržitého zabezpečenia vojsk.

No na druhej strane však ľudia, technika, spôsob vedenia boja i operácie, použitie prostriedkov v boji a operácii doznali a doznávajú zmeny a tie analogicky majú a budú mať i v budúcnosti vplyv na činnosť tylového zabezpečenia. Mám na mysli hromadné údery, zóny rádioaktívneho zamorenia, použitie jadrových mín, dokonalejšie a záľudnejšie chemické a biologické prostriedky používané nepriateľom apod. Vychádzajúc z tých skutočností a opierajúc sa i o skúsenosti z druhej svetovej vojny, keď prvky motorizačné boli v rade prípadov z existenčných dôvodov zabezpečenia potrieb boja a operácie u tylu skôr než v bojových jednotkách, javí sa potrebné pohyblivosť tylu znovu prehodnotiť na kvalitatívne vyššej úrovni.

Ako príklad by bolo možné uviesť rozvoj a nasýtenie bojovej techniky v našich motostreleckých a tankových divíziách, ktorá zabezpečuje bojovú činnosť ľudí o mnoho lepšie, ako činnosť tylu. To sa týka nielen ochrany ľudí z hľadiska účinkov a odolnosti proti zbraňam hromadného ničenia, ale aj prekonávania vodných tokov, terénnych prekážok, práce za rôznych poveternostných podmienok, činnosti vo dne a v noci apod. Znamená to teda, že vojskový tyl nezabezpečuje dnes na analogickej úrovni vojsk potreby jednotiek, útvarov za každých podmienok, pri potrebe všestranného a nepretržitého zabezpečenia potrieb.

VOJENSKÁ MYSL: *Jaké závery z toho vyplývajú na úrovni vojskového týlu?*

S. LUX: Javí sa potrebné v krátkej perspektíve kvalitu organizačných stupňov vojskového tylu prehodnotiť z hľadiska ochrany proti zbraňam hromadného ničenia, priechodnosti terénu, vodných tokov, závalov, činnosti za dňa i noci, z hľadiska poveternostných podmienok jednotlivých ročných období apod. Vojskový týl javí sa potrebným zabezpečiť technikou s nie menšími parametrami pre ochranu ľudí, materiálu a činnosti, ako bojujúce vojská. Inak nebude možné hovoriť, že tyl ako taký je schopný vždy a za každej situácie všestranne tieto vojská zabezpečiť.

VOJENSKÁ MYSL: *Nezbytnou súčasťou organizácie je i výstavba prvků velení týlu. Co je v tomto směru aktuální?*

S. LUX: Nepretržitý trend automatizácie a mechanizácie velenia podtrhuje i v tylovom zabezpečení nezbytnosť ešte väčšej centralizácie velenia tylu a jeho miesta na tylovom veliteľskom stanovišti. Javí sa potrebným prehodnotenie početnosti podriadených tylových útvarov a zariadení na jednotlivých stupňoch velenia a riešiť i s tým súvisiace problémy so spojením a riadením týchto zariadení v bojovej a operačnej činnosti. To znamená posúdiť:

— vytvorenie komplexnejších, organických celkov tylových útvarov alebo zväzkov s cieľom zníženia počtov priamo podriadených tylových útvarov a zariadení pravdepodobne v analógii počtov útvarov podriadených veliteľom;

— v rámci takto organizovaných útvarov prehodnotenie potreby a organizačnej výstavby sebestačných prvkov zabezpečenia bojovej, alebo operačnej činnosti tylových útvarov a zariadení v tylových priestoroch s dôrazom na protitankovú obranu, PVO, chemické a ženíjné zabezpečenie;

— potrebu a organizáciu i orgánov technického zabezpečenia, techniky, ktorá pracuje v prospech tylovej činnosti (pri úvahách napr. že týl sväzu predstavuje organizačne asi úroveň bojového zväzku, týl frontu predstavuje úroveň sväzu);

— nakoniec i potreby tylu spoľahlivými a výkonnými spojovacími prostriedkami s dôrazom na samostatný jeho podsystem — zdravotnícke zabezpečenie, ktoré zatiaľ z tohto hľadiska je podceňované.

To je niekoľko základných myšlienok v oblasti organizačnej výstavby tylu.

VOJENSKÁ MYSL: V činnosti týlového zabezpečení má zvláštní význam doprava. Které jsou nejdůležitější úkoly v tomto směru?

S. LUX: Sú to predovšetkým problémy z hľadiska potrieb zabezpečenia komunikácií, ktoré sú využívané v prospech činnosti tylového zabezpečenia. Sledujúc parametry svetovej silničnej techniky vieme o tom, že naša technika zaostáva a preto i konkrétna úloha — veľmi rýchle urobiť nápravu. Z hľadiska využitia tejto techniky v predpokladanom priestore činnosti je i sporné, či na všetkých organizačných stupňoch, na ktorých tieto silničné jednotky sú, postačujú. Či nemajú byť niektoré prvky už i na nižších organizačných stupňoch armády. Sporná je i otázka, či v útvaroch a jednotkách silničného zabezpečenia je účelné, aby boli všetky prvky zabezpečenia, to znamená prevádzkové, stavebné i mestné. Na tento problém upozornil rad zamestnaní, kde práve takáto kompletácia silničných útvarov robí problémy v pohyblivosti s tempom potrebným pre zabezpečenie silničného zabezpečenia. Základným problémom u našich dopravákov je ich zatiaľ minimálny, ale na druhej strane prepotrebný vplyv na vyvíjanú dopravnú techniku vôbec a jej znovurozdelenie v návaznosti na zásobovací systém do organizačných zásobovacích stupňov.

VOJENSKÁ MYSL: Jaké jsou hlavní problémy ve zdravotnickém zabezpečení?

S. LUX: Súdobé potreby zdravotníckeho zabezpečenia boja a operácie, pri dôslednej potrebe zabezpečenia činnosti týchto zariadení v prospech zdravia ľudí, do perspektívy diktujú potreby prvkov leteckého zabezpečenia. Mám na mysli nielen z času na čas vydeľovanie odsunových leteckých prostriedkov, ale nutnosť organizačnej stabilizácie vzdušných odsunových prostriedkov medzi odsunové prostriedky zdravotníckej služby. Poskytovanie zdravotníckej pomoci v zložitých podmienkach operácie a boja zvlášť z hľadiska času a miesta vzniklých hromadných strát hovoria v prospech prehodnotenia úlohy a miesta niektorých našich zdravotníckych etap a priameho vybavenia napr. vrtuľníkov s možnosťou poskytovania špeciálnej pomoci priamo v nich.

VOJENSKÁ MYSL: Co považujete za nejdůležitější v široké škále problémů materiálního zabezpečení?

S. LUX: Úlohou číslo jedna zostáva ochrana materiálu pred vplyvmi účinkov zbraní hromadného ničenia. Z hľadiska času i fyzicky namáhavej práce sú to problémy spojené s manipuláciou materiálu, unifikačné riešenie obalovej tech-

niky, kontejnerizácia a paletizácia materiálu, mechanizácia nakladania a vykladania materiálu apod. Ďalej bude nutné prehodnotiť potreby a rozloženie materiálu z hľadiska jeho dôležitosti a potreby boja a operácie. Niektorých druhov vezených zásob je zbytočne mnoho na úkor potrebných, rozhodujúcich. Dôležitá je i snaha znižovať gabaritu a váhu spotrebúvaného materiálu — to všetko preto, aby sme vysoko efektívne využívali dopravné prostriedky vrátane leteckých, ktoré sú zatiaľ vo frontovom meradle jedným zo základných a rozhodujúcich prostriedkov pre všestranné tylové zabezpečenie.

VOJENSKÁ MYSL: *Všetchny tyto požadavky mají a budou mít již teď vliv i na přípravu lidí. V čem se to projeví?*

S. LUX: Vo výcviku u všetylových orgánov a ich podriadených zvlášť. Tu mám na mysli skutočnosť, že v budúcnosti budeme musieť o mnoho s väčšou intenzitou a náročnosťou prebojovávať do myslí našich ľudí i preverovať pripravenosť našich funkcionárov v oblastiach zabezpečenia bojovej, resp. operačnej činnosti tylových útvarov a zariadení v priestoroch obhospodarovaných orgánmi tylu. Všeobecne o tom hovoriť vieme, ale prakticky sa minimálne činíme.

VOJENSKÁ MYSL: *Na závěr ještě jednu otázku. Jaká opatření vyplývají z těchto úkolů v nejbližší budoucnosti i z hlediska další perspektivy?*

S. LUX: Na ministerstve národnej obrany sa v súčasnej dobe robia analýzy pri posudzovaní súčasného stavu tylového zabezpečenia a potrieb i perspektív výstavby armády a jej tylu. Z hľadiska úlohy a miesta našej armády v rámci Varšavskej zmluvy by nebolo iste správne, aby tyl našej armády sa štrukturálne i organizačne odlišoval od Sovietskej armády. Preto naša analýza i s prehodnocovaním potrieb bude predmetom jednania s predstaviteľmi armád Varšavskej zmluvy a plánovaná konferencia tylových pracovníkov ozbrojených síl Sovietskeho svazu v roku 1968 za aktívnej účasti tylových pracovníkov socialistických armád iste prispeje i nám pri riešení problémov tylu komplexne. Nič však nebráni tomu, aby sme na stránkach našich časopisov o problémov diskutovali, analyzovali problémy, navrhovali optimálne riešenia a čo hlavné, čo možno robiť i bez štrukturálnych organizačných zmien v tyle, aby sme sa učili sami a učili podriadených v rámci našich potrieb proti tankom a obrneným transportérom, strieľať proti nízkoletiacim lietadlám, bojovať s výsadbami, klásť, resp. odtarasovať mínové polia, likvidovať následky ZHN a uskutočňovať činnosť tylu v zamorených priestoroch.

Rozhovor pripravil a vedl
podplukovník Ing. Vladimír GRUBNER